

Oppsummering og vurderinger – høring av endringer i forskrift 15. mars 2021 nr. 797 om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen

Om høringen

Bakgrunn og formål

Klima- og miljødepartementet har, i brev til Miljødirektoratet datert 18. september 2024, bedt direktoratet om å "innhente oppdaterte beskatningsråd for sjølaksefisket i Finnmark og, med utgangspunkt i den oppdaterte kunnskapen, fastsette nødvendige reguleringer før neste fiskesesong". Og: "I lys av årets rekordsvake lakseinnsig og den negative utviklingen til mange av laksebestandene i Finnmark, er det nødvendig å vurdere alle tiltak som kan redusere risikoen for overbeskatning av sårbare laksebestander". Vitenskapelig råd for lakseforvaltning har med utgangspunkt oppdatert status for de enkelte laksefisket bestandene som inngår i fisket i rapport 20 levert beskatningsråd for fisket i sjøene i Finnmark. Med disse rådene som utgangspunkt sendte Miljødirektoratet den 31. januar 2025 på høring forslag til endringer i forskrift 15. mars 2021 nr. 797 om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen. Fordi lakseinnsiget til deler av landet i de siste årene til dels har vært vesentlig lavere enn forutsatt ved fastsettelsen gjeldende reguleringer av fisket, så er det samtidig hørt på endringer av bestemmelsene om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen i tre forvaltningsområder utenfor Finnmark. Av samme årsak ble det også hørt på endringer i forskrift 15. mars 2021 nr. 798 om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag. Høringsfristen var 14. mars 2025. Forslaget omfattet nødvendige endringer av gjeldende fiskebestemmelser i sjø og vassdrag, jf. Miljødirektoratets retningslinjer for regulering av fiske etter anadrome laksefisk fra 2021.

Det ble hørt på endringer av fiskebestemmelser i 42 vassdrag og ni sjøregioner. Det ble fattet vedtak om endringer av forskrift 15. mars 2021 nr. 798 om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag den 4. april 2025.

Konsultasjoner

Det ble konsultert med sjølaksefiskerorganisasjonene i Finnmark og Finnmarkseiendommen før høringen uten å komme til enighet om et omforent forslag til bestemmelser om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen i Finnmark. Sametinget deltok som observatør. Etter høringen har det vært avholdt et møte mellom de samme partene for å diskutere om det hadde framkommet noe nytt i løpet av høringen som kunne gi grunnlag for nye konsultasjoner. Partene konkluderte med at det i høringen ikke var kommet innspill som vesentlig endret på de respektive posisjonene, og at mulighetene for enighet fortsatt var utenfor rekkevidde. Sametinget, Bivdu og Sør-Varanger sjølaksefiskarlag henvendte seg deretter til Klima- og miljødepartementet med forespørsel om konsultasjoner, mens FeFo signaliserte interesse for å delta dersom det ble videre konsultasjoner. I brev fra Klima- og miljødepartementet datert 8. april 2025 vises det til at det er

Miljødirektoratet som er delegert myndighet til å fatte vedtak i saken og at det derfor er opptil direktoratet å avslutte konsultasjonsprosessen og treffe endelig vedtak. På forespørsel fra de tre organisasjonene ble det holdt avsluttende konsultasjon den 25. april, uten at partene lyktes i å komme til enighet.

Høringsinstanser

Miljødirektoratet mottok i alt 93 hørings svar. De fleste av disse omhandlet forslagene til endringer av forskrift fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag. Denne oppsummeringen er avgrenset til den delen av innspillene om omhandler fisket etter laks i sjøen.

Miljødirektoratet ba i høringsnotatet om at innspill ble begrenset til de endringsforslagene som var sendt på høring. Flere av høringsinnspillene omtaler forhold som ikke har vært gjenstand for denne høringen. Disse merknadene er ikke oppsummert eller kommentert. For fullstendige høringsinnspill viser vi til hørings siden ([Forslag om endringer i forskrifter om fiske etter anadrome laksefisk i sjø og i vassdrag - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no/forslag-om-endringer-i-forskrifter-om-fiske-etter-anadrome-laksefisk-i-sjo-og-i-vassdrag))).

Generelle merknader til endringsforslag i forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjø

Norske Lakseelver (NL) mener at en føre var-tilnærming med begrenset høsting i starten, hvor det heller kan åpnes for å høste mer senere i sesongen ved et godt innsig, er en nødvendig omstilling. De viser til at lakseoppdrett som er den største trusselen mot villaksen, mens laksefiske har liten påvirkning. En strengere regulering av lakseoppdrett er derfor det viktigste tiltaket for å styrke villaksbestandene. De mener at må Klima- og miljødepartementet må jobbe aktivt i egen regjering for å redusere den negative påvirkningen fra lakseoppdrett som det ligger til andre departement å kunne gjøre noe med. NL mener at dersom Miljødirektoratets (MD) nye strategi skal forsvare sitt navn («føre var»), så kan den ikke legge til rette for et sjølaksefiske som beskatter egne/unike laksebestander som ikke har et høstbart overskudd. Dette gjelder særlig middels store og store bestander, og bestander i nasjonale laksevassdrag. I så måte er det prisverdig at MD foreslår å stanse sjølaksefisket i forvaltningsregionene i Finnmark. I andre forvaltningsregioner tas det dessverre ikke tilstrekkelige grep for å beskytte utsatte og svake bestander fra beskatning i sjøen. NL mener at dersom underreisevaluering fører til at de strenge bestemmelsene i elvene innledningsvis blir videreført eller at fisket må reduseres ytterligere så må direktoratet gripe inn og også redusere sjølaksefisket.

Norges Bondelag støtter Miljødirektoratets vurdering og mener også at det er korrekt å innskrenke sjølaksefisket.

Agder og Rogaland Sjølaksfiskelag er enige i at det skal være et høstbart overskudd for å tillate fiske i elv og sjø, men at dette ikke skal favorisere fisket noen av stendene. Laget mener at kunnskapsgrunnlaget for knyttet til faren for overbeskatning er spinkel. Foreslår at rapporteringsplikt sjø kunne ha vært innført i sjø på lik linje som i elv, og at det pga. det

manglende kunnskapsgrunnlaget hadde vært nyttig med et 14 dager prøvefiske i sjø. Medlemmer kan bidra til et slikt fiske.

Norske Sjølaksefiskere mener at årets omfattende reguleringsforslag går langt utover en vanlig mellomregulering innenfor gjeldende forvaltningsperiode (2021-2025) og at begrensninger i langt høyere grad rammer rettighetshavere i sjø. Videre stiller de seg kritisk overfor fang og slipp-fisket som dominerende praksis blant sportsfiskere. De mener også at samiske interesser og kystkultur ignoreres og at sjølaksefisket i all alminnelighet blir nedregulert. Fordelen med å få utfisket pukkellaks bør vurderes.

Oslofjordens Friluftsråd mener det er ikke foreslått endringer for Oslofjorden, men at det foreligger i dag fiskeritiltak som bør ses i sammenheng med den aktuelle høringen. De mener overordnet sett at det er positivt at fisket strammes inn.

Norges Kystfiskarlag vil påpeke at det i over 30 år er innført strenge begrensninger i sjølaksefiske uten at dette har medført økt innsig av laks. Kystfiskarlaget mener det er på høy tid at forvaltningen retter oppmerksomheten mot miljøpåvirkning fra oppdrettsnæringen, herunder lakselus, sykdomssmitte og rømminger. Laget mener at det legges opp til forskjellsbehandling mellom yrkesfiskere og fritidsfiskere og de mener at førstnevnte må prioriteres i kvotefordelingen. De ber Miljødirektoratet hensynta de etiske aspektene ved fang-og-slipp fiske og innføre et forbud.

Indre Rogaland sjøfiskarlag mener at det er alt for lite kunnskap om både kilenotfiske i seg selv og hvilken bestander en fisker på. De etterlyser et prosjekt med formål å finne ut hvilke bestander som inngår i fangstene i kilenøtene i regionen. Laget har blitt enige om at medlemmene i Indre Rogaland sjøfiskarlag vil loggføre informasjon som kjønn og opprinnelse (vill-/oppdrett) samt ta og sende inn skjellprøver dersom det blir gjort et initiativ for å sette dette i gang før årets fiske. De opplyser at de vil sette tilbake all vill hunnlaks for å sikre nok fisk på gyteplassene.

Stiftelsen Reddvillaksen mener at sjølaksefiske bør underlegges daglig rapportering i tråd med praksis for laksefiske i elv. I tillegg mener man at dorgefiske i sjø med dyprigg og sonar bør forbys.

Nesseby Fjordfiskerlag mener at lokalbefolkningen skal ha fortrinnsrett til fiske i både elv og sjø. De krever at fisket i elv skal stanse i alle fjorder og kystområder der det ikke er åpnet for fisk i sjøen. De mener at laksefisket i sjøen bør utvides i ukene rundt midtsommer da det er mest pukkellaks i sjøen, og at laksefisket i elvene skal stenges i den samme perioden for å unngå overbeskatning av atlantisk laks.

Leif Handå, Jan Waage mener at kilenotfiske i sjøen bør forbys.

Sverre Kimo Pedersen mener det trolig kommer overraskende på de fleste sjølaksefiskere at Miljødirektoratet foreslår å stenge sjølaksefisket i inneværende sesong. Han påpeker at

sjølaksefisket alltid har vært svært viktig som næringsgrunnlag og for kultur langs store deler av norskekysten. Han peker særlig på at tilstanden til tanalaksen er kritisk og mener statlige myndigheter burde ha regulert sjølaksefisket ut ifra forskningsbaserte kvoter.

Ernst Robert Mortensen viser til alle faktorene som påvirker laksen negativt og mener at det må bli slutt på den fragmenterte tilnærmingen hva gjelder overlevelsen til laksen. Han viser i denne sammenheng til Grunnloven § 112. Mortensen mener at stans i fisket med kilenot og garn langs hele Norges kyst kan være et tiltak for å gi bestandene av laks mulighet til å igjen bli en bærekraftige. Han mener det ikke er urimelig at fisket reguleres strengt i elvene som er åpne for fiske. Han mener fiske i en femårsperiode bare skal være tillatt fra 18. juni til 10. august, og at all hunfisk skal gjenutsettes. Regelmessige evalueringer av restriksjoner bør gjennomføres for å tilpasse tiltakene etter forholdene i elvene og tilstanden til fiskebestanden. Det gir grunnlag for å hurtig å stenge elvene for fiske ved behov.

Om fiske med kilenot og lakseverp i region Indre del av Fjordane

Forslag til bestemmelser sendt på høring

Indre del av Fjordane - Nordfjord	Kinn (innenfor Husevågøya (linje fra Kariskjeret via Vågeneset til Svora), Stad (Nordfjord), Stryn, Gloppen, Bremanger (øst for Svora og innenfor Hennøy (linje fra Klubben til Hennøya))	15.jul-4.aug man kl. 18–tors kl. 18. All sjøørret skal gjenutsettes. Unntak: (i) Nordfjorden innenfor en linje fra Hyeneset til Lotsstrandeboen: man kl. 18 - ons kl 18.
-----------------------------------	---	--

Norges jeger- og fiskerforbund mener at sjølaksefisket i Nordfjord-regionen bør stenges inntil alle bestandene har høstbart overskudd. Gytebestandsmålene må nås med sikker margin. Nedgangen i laks- og sjøørretbestander gjør dette nødvendig, særlig fordi den faststående redskaper ofte ligger nær elvemunninger og derfor rammer ekstra hardt i tørre somre med lav vannstand

Norske sjølaksefiskere mener at forslaget om ytterligere nedregulering i sjølaksefisket i regionen er ubegrunnet og ikke står i forhold til de små endringene av fisket de aktuelle elvene.

Helga Karin Torset Rannekleiv mener at Miljødirektoratets vurdering ikke er fundert på et vitenskapelig grunnlag, men mer et uttrykk for en mening. Hun har mange års erfaring med kilenotfiske i Nordfjord og påpeker at kilenotfiske er svært arbeidskrevende både før, under og etter fisket. Forslaget med fiske fra mandag-torsdag tar derfor for lite hensyn til fiskerne. Hun mener at det er unødvendig å begrense sjøfisket nå, men at man bør vente til neste hovedregulering, hvor man så eventuelt også må se på også å regulere stangfiske i tillegg. Hun foreslår å holde fisket åpent fra mandag-fredag og i stedet stenge fisket fra 1. august.

Gloppen elveeigarlag på vegne av Elvar i Nordfjord ber Miljødirektoratet vurdere om dette er en kraftig nok innstramming i sjølaksefiske basert på det nye føre-var-prinsippet som er innført for sesongen 2025 for elvefiske. Dette med bakgrunn i at det for sjølaksefiske blir fiske på blanda bestander, uten noen krav til fang-og-slipp, slik som det er i elvene. Videre mener de at det må innføres krav om løpende rapportering.

Miljødirektoratets vurdering

Det er ikke kommet nye opplysninger som tilsier endring i foreslåtte bestemmelser. Forslaget som ble sendt på høring opprettholdes.

Om fiske med kilenot og lakseverp i region Fjordstrøk i Trøndelag, Namsfjorden

Forslag til bestemmelser sendt på høring

Fjordstrøk i Trøndelag - Namsfjorden	Namsos (Gyltfjorden innenfor ei linje fra Nordhola til Galtneset, Raudsunda innenfor ei linje fra Hovsodden til Islendingen, Namsfjorden innenfor ei linje fra Utvorda til Bjørvika), Flatanger (innenfor ei linje fra Utvorda til Bjørvika)	15.jun – 30.jun (man kl. 15 – tors kl. 15). 1.jul – 28.jul (man kl. 15 – fre kl. 15.)
--------------------------------------	--	--

Norske lakseelver (NL) viser til at det er flere elver som strever med å nå forvaltningsmålet (Namsen, Bogna og Aursunda) og elver som har vært uten høstbart overskudd (Oksdøla, samt Ferga og Østerelva, som er del av det nasjonale laksevassdraget Årgårdsvassdraget). De mener sjølaksefisket påvirker disse bestandene i urovekkende stor grad og viser til at gytebestanden i Oksdøla, som ikke har vært åpnet for laksefiske de siste fire årene, er redusert med over en tredel. NL mener dette ikke er bærekraftig, og gjør det svært vanskelig å bygge opp bestandene igjen. NL mener Miljødirektoratets foreslåtte regulering av sjølaksefisket i Namsfjorden ikke er i overenstemmelse med en føre var-tilnærming, og at det av hensyn til de aller svakeste bestandene ikke bør åpnes for sjølaksefiske utenfor en linje fra Kvarvodden til Andsnes.

Namsenvassdraget Elveierlag (NE) er skuffet over forslagene til bestemmelser om sjølaksefisket i Namsfjorden. De mener det er stor ubalanse i de pliktene som følger med retten til å fiske, og at grunneiere i sjøen har en høstingsrett, mens rettighetshaverne i elv også har en forvaltningsplikt. NE mener at sjølaksefiskene tar en større del av bestanden i dårlige år, og at det derfor er uforståelig at sjølaksefiskerne får tilbake 9 dager fiske i 2025 sammenlignet med 2024. De viser til at den foreslåtte reduksjonen i fisketid i elv og sjø utgjør henholdsvis 30,4 % for Namsen og 17,9 % i Namsfjorden. NE forventer at kilenotfiskerne også må forholde seg til en ekstraordinær situasjon der elvene ikke kan åpne for økt uttak ved midsesongevaluering. NE savner bestemmelser om sjørørret i reguleringene av fisket i sjøen. NE mener at det må foreligge en evaluering av innsiget til Namsenfjorden før kilenotfisket kan starte. Uten en slik evaluering

mener NE at uttaket i sjøen må være minst like forsiktig som i 2024. NE foreslår at åpningen for sjøen ikke kan skje før tidligst 20. juni, og at fisket avsluttes 28. juli. NE foreslår fisketid 20. juni til 30. juni: mandag kl. 15:00 til torsdag kl. 15:00. Fra 1. juli til 28. juli: Mandag kl. 15:00 til fredag kl. 15:00. NE foreslår også at det innføres gjenutsettingsplikt på all sjøørret i Namsfjorden. NE foreslår at hvis Namsenvassdraget opprettholder sin ekstraordinære oppstartkvote ved midsesongevaluering, må sjøen få avkortet sesong med avslutning den 16. juli samt fortsette med 3 dagers fiskeuke ut sesongen.

Norges jeger- og fiskerforbund mener de foreslåtte reduksjonene i fisket i fjorden ikke er tilstrekkelig.

Norske sjølaksefiskere viser til at sjølaksefisket i Namsfjorden ble redusert fra 2008, mens det først er i de 2-3 siste årene at regulering av fisket i Namsenvassdraget har hatt effekt på uttaket. De støtter forslaget til bestemmelser om et føre-var tiltak for 2025, men mener det ikke er noen vesentlige endringer i innsiget som skulle tilsi permanente endringer i fisketiden, viser til at det ble fisket mer enn 16 tonn laks i Namsenfjorden i 2024, med ca. 40 prosent av normal fisketid og uten at en fikk anledning til å fiske i den beste innsigsperioden. De mener at med vanlig fisk så ville sjøfangstene endt på ca. 30.000 kg. De viser til innsiget av smålaks i 2024 og mener at både antall og kondisjon på denne fisken indikerer gode beiteforhold og høy overlevelse for den aktuelle smoltutgangen.

Morten Nagelhus mener at kilenotfisket i Namsfjorden må starte først 8. juli, og at det må få kvoter med basert på et glidende gjennomsnittet fra de tre siste års fangster i Namsen. Kvotene fordeles deretter til den enkelte notplass. Gjenutsetting av all laks større enn 99 cm. Nagelhus mener at uten en likestilling med sjø og elv med hensyn til opptatt fisk, vil vi ikke kunne gjøre annet enn å ødelegge laksestammen med kombinasjonen påvirkninger fra akvakultur og overfiske av Namsenlaks i sjøen.

Barbat Joel opplyser at han i sine 34 år som fisker i Norge ser færre og færre store lakser og mener at fisket i Namsenfjorden bør halveres.

Miljødirektoratets vurdering

I VRLs bestandsvise vurdering framgår det at innsiget til elvene som drenerer til Namsfjorden er vesentlig redusert i perioden etter 2020 sammenliknet med de årene som ligger til grunn for nåværende fiskebestemmelser (2015-2019). Det framgår også at elvene Bogna, Aursunda og Namsen ikke har nådd forvaltningsmålet i perioden 2020 til 2023. I Oksdøla har det ikke vært et høstbart overskudd siden 2017. Det har ikke vært åpnet for fiske etter laks i Oksdøla etter 2020, men laksen beskattes fortsatt i fisket i sjøen. Det er derfor nødvendig å redusere fisket i denne forvaltningsregionen. Om den foreslåtte reduksjonen er tilstrekkelig er usikkert. Direktoratet opprettholder forslaget til begrensninger av fisket, men dersom situasjonen i elvene ikke bedrer seg må ytterligere begrensninger i fisket i både sjø og elv vurderes.

Om fiske med kilenot og lakseverp i region Fjordstrøkene i Troms, Kvænangen

Forslag til bestemmelser sendt på høring

Fjordstrøkene i Troms - Kvæningen	Kvæningen (innenfor en linje mellom Reennes og Spitnes)	10.jul-31.jul man kl. 18 - tors kl. 18
-----------------------------------	---	---

Norske sjølaksefiskere mener at forslaget til regulering av fisket i Kvæningen framstår som ubegrunnet fordi det ikke foreligger nye beskatningsråd og fordi det ikke foretas endringer i elvene. De viser til at ei elv oppnår forvaltningsmålet med god margin og en annen har vist en bedring de siste årene, og at dette er et uttrykk for at kilenotfisket i Kvæningen er bærekraftig.

Miljødirektoratets vurdering

Det er ikke kommet nye opplysninger som tilsier endring i foreslåtte bestemmelser. Forslaget som ble sendt på høring opprettholdes.

Om fiske med kilenot og lakseverp, stang og håndsnøre i Finnmark

Forslag til bestemmelser om fiske med kilenot og lakseverp sendt på høring

Fjordene i Vest-Finnmark	Hammerfest (innenfor fergeleie Akkarfjord-Kjerringholmen og øst for Storvikneset) og Alta	- Åpnes ikke
Porsangerfjorden	Porsanger	- Åpnes ikke
Indre Varangerfjord - Karlebotn	Nesseby	- Åpnes ikke
Indre Varangerfjord - Kjøfjord/Bøkfjord	Sør-Varanger (innenfor en linje mellom Bugøynes og Bøkfjord fyr)	- Åpnes ikke
Indre Varangerfjord - Jarfjorden	Sør-Varanger (innenfor en linje mellom nordligste nes utenfor Skarvskitfjellet og Pasviknakken)	- Åpnes ikke
Kysten av Finnmark	Sør-Varanger (nord for en linje mellom nordligste nes utenfor Skarvskitfjellet og Pasviknakken og en linje mellom Bugøynes og Bøkfjord fyr), Vadsø, Vardø, Båtsfjord, Berlevåg (utenfor Tanahorn), Gamvik (utenfor Staurabergan), Lebesby, Nordkapp, Måsøy, Hammerfest (utenfor	- Åpnes ikke.

	fergeleie Akkarfjord-Kjerringholmen og øst for Storvikneset), Hasvik, Loppa	
--	---	--

Det Finske jord- og skogbudsministeriet uttrykker sterk støtte til de foreslåtte reguleringene av fisket i sjøen i Finnmark, som de viser til at er basert på en omfattende studie av statusen til laksebestandene i området. De mener at dersom det foreslåtte fiskeregimet ikke blir implementert, vil alternative strenge tiltak være nødvendige for å redusere dødeligheten av laks i kystområdene, spesielt i den tidlige delen av fiskesesongen (mai og juni).

Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til at fiskebestemmelsene i de berørte områdene, både i sjø og vassdrag, er basert på et lakseinnsig fra 2016-2020 som ikke lenger er sannsynlig. De senere års vurderinger viser et lavere lakseinnsig og Statsforvalteren i Troms og Finnmark er enig i at det er nødvendig med en føre-var-strategi, slik at bestandene styrkes. Formålet med å ikke åpne for sjølaksefiske i Finnmark og begrense dette fisket i Kvænangen er å beskytte tanalaksen. Forslaget for endringer i bestemmelsene i vassdrag innebærer senere fiskestart i tre av vassdragene og at fisket avsluttes to uker tidligere i et vassdrag. Nyere vurderinger fra Vitenskapsrådet for lakseforvaltning viser at gytebestandsmålet ikke er nådd i disse vassdragene. Statsforvalteren i Troms og Finnmark mener de endringer som er foreslått for Finnmark og Kvænangen er godt begrunnet og støtter forslaget om å innføre overnevnte begrensninger.

Tana Kommune mener at forvaltningen i høyere grad bør inkorporere og bruke lokalkunnskap og hensynta de kulturelle konsekvenser som en nedstrenging av fisket vil ha. Reguleringen av fiske i sjø bør ikke begrenses mer enn fritidsfisket elv. Rettighetshaverne bør være de siste som får begrenset fisket. Viktigheten av sjølaksefisket argumenteres også med at det siden 1960-tallet har bidratt til å redusere innsiget av pukkellaks. Myndighetene bør i stedet inngå avtale med sjølaksefiskerne om et skånsomt fiske i sjøen som kan spare den atlantiske laksen, men samtidig legge til rette for et målrettet fiske på pukkellaksen (hyppige røktinger, maskestørrelse osv.).

Nordkalottfolket viser til at sjølaksefisket har betydning for den sjøsamiske kulturen, er en sjøsamisk kulturbærer og er viktig for opprettholdelsen av kulturelle verdier og tradisjoner. De påpeker at stans i dette fiske vil medføre hindringer for utøvelsen av sjøsamisk kultur, samt hindre videreføring av tradisjonell kunnskap og ferdigheter som er knyttet til denne aktiviteten. Nordkalottfolket erkjenner at villaksbestanden er truet og rødlistet, og vi erkjenner også at sjølaksefisket som fremtidig samisk kulturbærer er fullstendig avhengig av villaksen som en høstingsbar ressurs. De foreslår at det innføres kvoter for sjølaksefisket i tillegg til fisketider. Kvoter vil gi en kontrollert og bærekraftig utøvelse av sjølaksefisket, samtidig som det beskytter laksebestanden. Nordkalottfolket mener at sjølaksefiskerne må få en aktiv rolle i bekjempelsen av pukkellaksen. De mener fang-og-slipp fiske må forbys. De minner om

konsultasjonsplikten ved regulering av laksefisket i sjøen, og understreker viktigheten av finne løsninger som både ivaretar villaksbestanden og sjølaksefisket, slik at en viktig del av en allerede utarmet sjøsamisk kulturarv kan videreføres til fremtidige generasjoner.

Samenes folkeforbund beskriver situasjonen for villaksen som alvorlig, og mener det er på tide å handle for å unngå en katastrofe. De trekker fram at fiskeoppdrett, spesielt av laks, er en viktig næring for Norge, men det medfører betydelige miljøutfordringer, blant annet i form av utslipp av næringsstoffer, avfall og kjemikalier. De mener at oppdrett i åpne merder må bli forbudt. Forbundet skriver at sjølaksefisket har dype røtter i samisk kultur og tradisjoner, og de mener at det er en næring som i stor grad drives i samsvar med naturens premisser. Sjølaksefiskernes bidrag i bekjempelsen av pukkellaks trekkes fram. Forbundet mener at det er viktig å erkjenne at sjølaksefisket ikke står alene som årsak til laksens utfordringer, men at de er en del av en større sammenheng. De mener at man ved å inkludere både tradisjonell kunnskap og moderne vitenskap, kan finne løsninger som ivaretar både miljøet og samisk kultur. Forbundet mener myndighetene har et stort ansvar for å finne balansen mellom å ivareta miljømessige hensyn og respektere samiske rettigheter og tradisjoner, og at dette krever et tett samarbeid med Sametinget og det lokale samiske samfunn. Forbundet mener at å stenge ned sjølaksefisket ikke er en riktig vei å gå.

Finnmarkseiendommen (FeFo) støtter stopp i laksefisket med kilenot i Finnmark, med unntak av et begrenset fiske i området Fjordene i Vest-Finnmark og Porsanger i påvente av at myndighetene gjør noe med de største truslene mot anadrome laksefisk. FeFo foreslår at sjølaksefisket i fjordene i Vest-Finnmark forskyves med start uke 28, (07.juli), og pågår ut uke 35, (29. august), med fisketid man kl. 18 til fredag kl. 18. I Porsangerfjorden foreslås det å utsette fiskestart til uke 28, (7. juli) med fiske ut uke 31, (1. august), med fisketid mandag kl. 18.00 til fredag kl. 18.00 Dette gir en redusert fisketid på åtte fiskedager, men åpner for et begrenset fiske med uttak av pukkellaks i sjøen. Når det gjelder forslaget til endringer i fisketid for Børselva, Komagelva, Vestre-Jakobselv og Bergebyelva så støtter FeFo direktoratets forslag om å korte ned fiskesesongen.

BIVDU kommer med eget reguleringsforslag. De savner at forvaltningen ser helheten i både elv og sjø, slik at tiltak i sjø, følges opp med like tiltak i elv. Videre tilføyer BIVDU at sjølaksfiskere bidrar til samisk kultur og at de kan bidra til å ta ut ca 600 tonn med pukkellaks i 2025. De mener at fang-og-slipp fiske er uforsvarlig.

Sør-Varanger Sjølaksefiskarlag er uenig i Miljødirektoratets vurdering av ikke å åpne for fiske etter laks med i Finnmark. De støtter høringsinnspill levert av søsterorganisasjoner landet rundt. De anser det som en plikt å protestere når forvaltningen favoriserer elvefisket, og mener at lokalbefolkningen skal ha førsteprioritet på fisket. Videre krever de at elver stenges før det godtas kutt i sjøfisket. Fang-og-slipp fiske i elv bryter med føre-var-prinsippet og man krever det derfor stengt. De foreslår at sjølaksefisket forblir åpent med de positive virkninger som bifangst av pukkellaks har. I tillegg foreslår de å utvide sjølaksefisket i de 4-5 ukene rundt St. Hans når der er mest pukkellaks inni fjordene.

Finnmarks Sjølaksefiskerforening mener at det er grunn til å betvile kompetansen i VRL og Miljødirektoratet. Foreningen mener at det første man bør gjøre hvis en bestand er truet, er å verne gyteområdene. Foreningen mener at direktoratets forslag til endring i forskrift 15. mars 2021 nr. 797 om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen representerer et historisk svik mot sjøsamene og det øvrige kyst- og fjordfolket, og at forslaget er et grovt brudd på FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27 om vern av det materielle grunnlag for minoritetskulturer. De viser også til naturmangfoldloven § 3 og lakselovens § 1. Foreningen krever at laksefiske i sjøen med kilenot og krokarn må tillates i alle Finnmarks 16 kyst- og fjordkommuner, inklusive Berlevåg, Gamvik, ytre Lebesby og ytre Nordkapp. Foreningen viser i denne sammenheng til fangstene av pukkellaks i kilenotfisket i 2023.

Norges jeger- og fiskerforbund viser til at Tanalaksen er et tydelig eksempel på at fisket i sjøen kan forverre situasjonen for en sterkt truet bestand. VRL har dokumentert en drastisk nedgang i laksebestandene i Finnmark, spesielt i Tanavassdraget, hvor ingen av delbestandene er vurdert å ha høstbart overskudd. Erfaringen fra siste sesong viser at behovet for svært inngripende tiltak dessverre er nødvendig. Selv om sjølaksefisket har bidratt til uttak av pukkellaks, kan ikke dette forsvare en videreføring av en praksis som svekker villaksen. NJFF mener det er beklagelig at det skal være nødvendig, da det vil kunne få negative konsekvenser ved at det vil bli tatt ut mindre pukkellaks i sjøen i sesongen 2025, men støtter forslaget om stopp i sjølaksefisket i Finnmark. NJFF anmoder imidlertid om at det ikke innføres forbud mot fiske etter laks med stang og håndsnøre i sjøen i Finnmark. Dette er et lite utbredt fiske som presumptivt utgjør svært lite fangstmessig. Stans i dette fisket vil også kunne få konsekvenser for mulighetene til å fiske med stang etter andre arter i sjøen, herunder også pukkellaks.

Berlevåg-, Båtsfjord-, Vestre Jakobselv- og Talvik jeger og fiskerforening viser til nedgangen i laksebestandene i Finnmark, den komplekse trusselsituasjonen for villaks, og risikoen knyttet til beskatning av blandede bestander. De mener vi det er riktig å ikke åpne for sjølaksefiske i Finnmark fra 2025, og støtter Miljødirektoratets forslag om å holde sjølaksefisket stengt, da dette er et nødvendig tiltak for å beskytte villaksen og sikre bærekraftige bestander for fremtiden. Det er avgjørende å redusere belastningen på de sårbare bestandene, særlig i lys av den kritiske situasjonen i Tanavassdraget og andre utsatte vassdrag i regionen. Inntil bestandene har vist en stabil bedring, må forvaltningen prioritere bevaring fremfor beskatning.

Kvalsund sportsfiskeforening støtter Miljødirektoratets forslag til endringer i forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjøen i Finnmark.

Lakselv Jeger- og fiskerforening (LJFF) støtter de foreslåtte restriksjonene i fisket i sjø og elv. Foreningen er svært bekymret over utviklingen av lakselus og de problemene som oppdrettsnæringen bringer med seg, og ser ikke bort i fra at de foreslåtte tiltak ikke er tilstrekkelig for en bærekraftig forvaltning av laksen. Foreningen viser til en dramatisk nedgang i laksebestandene i Finnmark, spesielt i Tanavassdraget, hvor ingen av delbestandene har oppnådd gytebestandsmålene. De viser til at sjølaksefisket i Finnmark har bidratt til overbeskatning av bestander som allerede er kritisk truet og at stans i dette fisket er det eneste forsvarlige tiltaket for å gi laksebestandene i Finnmark en reell sjanse til å komme seg.

Foreningen mener at tapene som vil oppstå dersom laksen forsvinner, er langt større enn den økonomien sjølaksefisket bidrar med. LJFF mener at sjølaksefisket bidrag i bekjempelsen av pukkellaks ikke kan forsvare en videreføring av en praksis som ytterligere svekker villaksen, og at restriksjonene bør videreføres også etter 2025.

Nesseby Fjordfiskerlag mener at lokalbefolkningen skal ha fortrinnsrett til fiske i både elv og sjø. De krever at fisket i elv skal stanse i alle fjorder og kystområder der det ikke er åpnet for fisk i sjøen. De mener at laksefisket i sjøen bør utvides i ukene rundt midtsommer da det er mest pukkellaks i sjøen, og at laksefisket i elvene skal stenges i den samme perioden for å unngå overbeskatning av atlantisk laks.

Frank Rune Haldorsen mener at dersom fisket skal stenges i sjøen så må det også stenges i elvene. Han mener at fang-og-slipp-fisket i elv resulterer i at laksen ikke klarer å gyte. Haldorsen støtter Bivdu og Finnmarks Sjølaksfiskerforening.

Geir Håkon Olsen viser til at fiske på blanda bestander er uunngåelig og at det blir fisket på blanda bestander når fisket starter tidlig på ytre kyst. Han skriver at det tas i snitt ca. 150 kg av Tanalaks hvert år (VRL) i kyststrøk og at det neppe er det som utgjør den store faren for Tanalaksen. Han peker på at situasjonen er annerledes inne i fjordene i Vest-Finnmark. Elvene i Vest-Finnmark har god gytebestandsoppnåelse og fangstene i sjø har vært gode. Fjordene i Vest-Finnmark har gode bestander og må unntas stengning. Han viser til at det i Repparfjord er få igjen som fisker etter laks med not. Han viser også til at Repparfjordelva ikke er foreslått stengt, og mener at videreføring av fisket i elv strider mot bl.a. Grunnloven § 8 og Finnmarksloven som sier at samisk kultur og sedvane skal ha fortrinn når ressursen er begrenset. Han foreslår at fisket i sjø begynner 1. juli og at det blir mulig å fiske noe lenger ut i august, blant annet for å fiske mer pukkellaks.

Håvard A. Hagen viser til at sjølaksefiske har vært en viktig del av familiehistorien, identiteten og gårdsdriften i Kviby. Fisket har foregått siden 1890. Han mener direktoratets høringsbrev viser manglende forståelse for hvordan fisket drives, og at høringsbrevet fokuserer snevert på biologi og økonomi, mens fiskets betydning for folkehelse, trivsel og tilhørighet til naturen utelates. Hagen er kritisk til at Miljødirektoratet bruker Tanalaksen som begrunnelse for å stenge fisket i Altafjorden. Han støtter forslaget fra sjølaksefiskeforeningene i Finnmark.

Svein Idar Paulsen mener at det i høringsnotatet er det en ensidig vinkling mot sjølaksefiskernes mulighet for å fiske. Han etterlyser dokumentasjon på VRLs vurdering om at 6% av laksen som fanges i Porsangerfjorden er tanalaks, og mener at det ikke er et betydelig antall tanalaks som fanges i fjorden. Han viser også til sjølaksefiskernes bidrag til utfisking av pukkellaks i sjøen. Paulsen mener at forvaltningen i høringsforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til kulturer og tradisjoner knyttet til kilenotfisket. Paulsen mener at VRL burde foreslå forbud mot gjenutsetting. Han mener at formuleringen i høringsnotatet om at de som skal gjenutsette fisk skal følge Mattilsynets retningslinjer er for vagt.

Miljødirektoratets vurdering

Sjølaksefiske er i langt større grad enn fiske i elv et fiske på blandede bestander og det er vanskelig å forutsi hvilke bestander som inngår i fangstene og i hvilket omfang. Det fremkommer av St.prp 32 at *"laksefisket bør baseres på de bestandene som utnytter produksjonskapasiteten sin fullt ut, og at fiske på øvrige bestander bør begrenses i størst mulig grad. Dette kan bare oppnås ved å redusere fisket på blandede bestander"*. Fordi laks fra Tanavassdraget fiskes i sjølaksefisket i hele Finnmark, er tilstanden til laksebestandene i Tanavassdraget i stor grad styrende både for de oppdaterte beskatningsrådene fra VRL og Miljødirektoratets forslag til reguleringer i sjølaksefisket i 2025. VRL er tydelig på at situasjonen for laksebestandene i Tanavassdraget er kritisk.

Flere av høringspartene mener at dersom fisket i sjøen skal stenges, så må fisket i elvene også stenges. Som kjent har det fra 2021 ikke vært tillatt å fiske etter laks i Tana. Finnmarkseiendommen og Geir Håkon Olsen viser i sine uttalelser til muligheter for å fiske i sjøen med utsatt fiskestart, og at dette vil redusere risikoen for og fangstene av laks hjemmehørende i Tana. Det blir vist til figur 2.2 i VRL rapport nr. 20. Resultatene fra Kolarctic Salmon prosjektet viser at det meste av laksen som skal til Tana sannsynligvis har passert fjordområdene i Vest-Finnmark og Porsanger i løpet av henholdsvis uke 27 og uke 28, og at det derfor i disse områdene kan være grunnlag for videreføring av et begrenset sjølaksefiske. Dette ble også gjenstand for diskusjon i konsultasjonene mellom sjølaksefiskerinteressene i Finnmark, Sametinget, FeFo og Miljødirektoratet. Miljødirektoratet deler en slik oppfatningen, og endrer bestemmelsene i forvaltningsregionene Fjordene i Vest-Finnmark og Porsanger, slik at det blir åpnet for fiske med kilenot og lakseverp i disse regionene fra hhv 10. juli og 15. juli, og stang og håndsnøre hele året. I denne sammenheng viser vi også til formålsparagrafen i naturmangfoldloven, der det framgår at lovens formål blant annet er at naturen tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Fisket avsluttes den 4. august.

Bestemmelsene for fiske med stang og håndsnøre i Finnmark blir:

Det åpnes heller ikke for fiske etter laks (*Salmo salar*) fra land og båt i forvaltningsregionene Karlebotn, Kjøfjord/Bøkfjord, Indre Varangerfjord-Jarfjorden og kysten av Finnmark.

Bestemmelsene for fiske med kilenot og lakseverp i Finnmark blir:

Fjordene i Vest-Finnmark	Hammerfest (innenfor fergeleie Akkarfjord-Kjerringholmen og øst for Storvikneset) og Alta	10. juli – 4. august: man. kl. 18 – fre. kl. 18
Porsangerfjorden	Porsanger	15. juli – 4. august: man. kl. 18 – fre. kl. 18

Karlebotn	Nesseby	Åpnes ikke.
Kjøfjord/Bøkfjord	Sør-Varanger (innenfor en linje mellom Bugøynes og Bøkfjord fyr)	Åpnes ikke.
Indre Varangerfjord - Iarfjorden	Sør-Varanger (innenfor en linje mellom nordligste nes utenfor Skarvskitfjellet og Pasviknakken)	Åpnes ikke.
Kysten av Finnmark	Sør-Varanger (nord for en linje mellom nordligste nes utenfor Skarvskitfjellet og Pasviknakken og en linje mellom Bugøynes og Bøkfjord fyr), Vadsø, Vardø, Båtsfjord, Berlevåg (utenfor Tanahorn), Gamvik (utenfor Staurabergan), Lebesby, Nordkapp, Måsøy, Hammerfest (utenfor fergeleie Akkarfjord-Kjerringholmen og øst for Storvikneset), Hasvik, Loppa	Åpnes ikke.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Økonomiske og administrative konsekvenser av endringene er omtalt i høringsnotatet. Det er kommet inn ett høringsinnspill som omtaler økonomiske og administrative konsekvenser.

Regelrådet mener at det er på det rene at forslagene i høringsnotatene medfører tapte inntekter for berørt næringsliv. Samtidig er reguleringene nødvendig for å sikre en bærekraftig og forsvarlig forvaltning av villaksen som det berørte næringslivet også er avhengig av. Regelrådet mener likevel at mangler ved problembeskrivelsen og vurderingen av alternative tiltak gjør det vanskelig å konkludere med at forslaget kan løse problemet fordi de foreslåtte tiltakene ikke adresserer fullt ut årsakene. Regelrådet er derfor usikre på om forslaget er utformet slik at målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

Miljødirektoratets vurdering

Formålet med regulering av fisket etter laks, sjøørret og sjørøye er å sikre at naturlige bestander av anadrome laksefisk forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens mangfold og produktivitet bevares. Høsting kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at bestandene produserer et høstingsverdig overskudd. Dette innebærer at Miljødirektoratet regulerer fisket avhengig av størrelsen på ressursen, uavhengig av hvilke andre faktorer som måtte påvirke denne.

Justeringene fra høring til endelig vedtak endrer ikke i nevneverdig grad vurderingene av de økonomiske og administrative konsekvensene som omtalt i høringsdokumentet.